

**ELTE BTK IKI
Könyvtártudományi Tanszék
Főiskolai szintű képzés**

**Kistelepülések könyvtári ellátása
Táborfalva Községi és Iskolai Könyvtár**

Szakdolgozat

Készítette: Borsi Mária Erzsébet

Konzulens: Ferenczy Endréné

Budapest, 2006

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés /2

Táborfalva /3

A könyvtár története /7

A könyvtár funkciói /22

A jövő /26

Irodalom /37

Mellékletek /43

BEVEZETÉS

Ebben a dolgozatban szeretném bemutatni a táborfalvi Községi és Iskolai Könyvtár tevékenységét, elsősorban a 2000-2005. közötti időszakot.

Azért választottam ezt a témát, mert 2000 óta vagyok könyvtáros Táborfalván és az elmúlt évek során megszerettem ezt a könyvtárat, ismerem ennek az időszaknak a történéseit és a továbbiakban is szeretném folytatni ezt a munkát.

Úgy gondolom, hogy a dolgozat megírása segít a könyvtári munka hozzáértőbb ellátásában, valamint abban, hogy önmagam számára is megfogalmazódjanak azok a lényeges feladatok, melyek megoldásával elérhetjük, hogy Táborfalván színvonalas, szakmailag vállalható könyvtár működjék, amely az itt élő emberek javára és hasznára szolgál.

Köszönöm Ferenczi Margitnak, a Dabasi Városi Könyvtár vezetőjének és Laczkó Jánosnak, Táborfalva egykori tanácselnökének, majd polgármesterének a dolgozat megírásához nyújtott segítségüket.

Táborfalva, 2005. március 20.

TÁBORFALVA

Táborfalva Pest megye déli részén található fiatal település, 1949 óta önálló község, ekkor kapta a Táborfalva nevet.

Története a szomszédos Örkényhez kapcsolódik. 1875-ben a 160 ezer holdas örkényi uradalom új tulajdonosától, Váradyné Csurgay Franciskától a cs.k. kincstár földterületet vásárol tüzérségi és gyalogsági lőtér céljára, majd 1895-ben újabb területek kerülnek átadásra, ekkor már Csurgay Franciska veje, Pálóczi Horváth István a földbirtok tulajdonosa. A lőteret Örkény külterületeként említik a statisztikák (1886. Baracken Lager, 1907. Lőtértábor, 1926. Örkénytábor). A lőtér területe 1930-ra 5600 kat.holdra emelkedik.

A lőtér alkalmazotti állománya mellett a lakott település létrejöttében meghatározó Pálóczi Horváth István földbirtokos gazdaságfejlesztő programja. A katonai kincstárnak eladott terméketlen homokterületek árából fejlesztik a dohánytermelést, erdő- és szőlőtelepítéseket végeznek, fellendítik a szarvasmarhatenyésztést. Mészhomoktégla és födémcserép gyárat építenek, mellette gőzmalmot és szeszgyárat. Az uradalmi gazdálkodás fellendülésével az ország különböző területeiről jönnek ide emberek. 1904-ben az Örkény határában lévő homoki földek felparcellázásával létrejön az úgynevezett Pálóczi Horváth-telep, ahová nagyrészt cselédek települnek.

1870-ben 394 főt számláltak a tanyaszerű külterületeken, az 1940-es évekre ez a szám az ötszörösére nőtt.

1889-ben épül a Budapest-Lajosmizse vasútvonal, valamint az első oktatási intézmény, a Csurgay iskola.

1908-ban postahivatal kezdte meg működését.

1920-ban kezdődött a Rákóczi úton (Pálóczi Horváth-telep) az iskola építése, ahol 1922-ben indult a tanítás.

1930-ban letelepült Budapestről a Honvéd Tiszti Lovagló Tanárképző Iskola. Fedett lovarda, szabadtéri lovarda épült, kiszolgáló létesítményekkel, tiszti lakásokkal együtt.

1930-ban az itt élők 75 %-a volt őstermelő, 16 %-a ipari, kereskedelmi dolgozó, 9 %-át a honvédség alkalmazta.

1941-re a villanyhálózat jelentős része kiépült.

Táborfalva három részből épült egységes községgé, a lakosság összetétele is jellemzően ennek megfelelően alakult:

- a már említett Pálóczi Horváth-telep: szőlőtermelők, mezőgazdaságból élők,
- az úgynevezett Csurgay, az állomás környéke (a mai faluközpont): vasúti munkások, a falu középrétege, a fix fizetésből élők,
- Tábor, honvédségi terület: a honvédség állománya és az általuk alkalmazott szakemberek, akik a legképzettebbek és a legjobban megfizetettek voltak.

Napjainkra ez az elkülönülés már nem jellemző.

1949-től 1970-ig Táborfalva önálló község.

1970-től 1989 végéig az Örkény Nagyközségi Közös Tanács társközsége (Hernád, Pusztavacs, Örkény, Táborfalva).

1990-től ismét önálló község.

1990-ben a 2882 lakos 88,6 %-a élt belterületen; 19,3 % 14 év alatti, 35,7 % 15-39, 26,1% 40-59 éves, 18,9 % 60 feletti. 1,2 %-uk iskolázatlan, 73,1 %-uk nyolc osztályos, 13,8%-uk közép-, 3,2 %-uk felsőfokú végzettséggel rendelkezik. 1995-re (jobbára beköltözések következtében) a népesség 3060-ra nőtt.

Az utóbbi években nagy számban költöznek új családok a községbe, talán az olcsóbb ingatlanárak és a jó közlekedés miatt (az 50. sz. főút mellett helyezkedik el a falu, Budapest és Kecskemét könnyen megközelíthető).

1990 óta a község infrastruktúrájában alapvető változások történtek: kiépült a csatorna-, víz-, gáz- és telefonhálózat, bővítették illetve átépítették az orvosi rendelőt, az óvodát, az iskolát, új épületben működik a polgármesteri hivatal és a posta, összességében látványos változások történtek a falu kommunális ellátottságában és megjelenésében.

2001-ben ipari park létesült, hogy az itt élők számára munkalehetőséget biztosítson. Ennek ellenére az egyik legnagyobb probléma a községben a munkanélküliség. A korábban biztos megélhetést jelentő honvédségnél is létszámcsökkentés volt. A munkavállalók nagy része ingázik, mert a

községben nagyon korlátozottak a lehetőségek. A szociálisan hátrányos helyzetű családok száma emelkedett.

A község lakossága 3541 fő, inaktív korú 1497 fő, 20-30 éves 546 fő.

Táborfalván az oktatási, nevelési, művelődési feladatokat a napközi otthonos óvoda, az általános iskola, a művelődési ház, valamint a községi és iskolai könyvtár látja el.

A KÖNYVTÁR TÖRTÉNETE

A könyvtár alapítási éve 1960.

Táborfalván önálló, tanácsi, közművelődési, C típusú, kizárólag helyi ellátást biztosító könyvtár működött, a hálózati elv szerint a Dabasi Járási Könyvtár látta el a szakfelügyeletet.

A könyvtár alapítása óta a község tiszteletdíjas könyvtárosokat alkalmazott, akik a fennmaradt szakfelügyelői jelentések szerint változó színvonalon látták el ezeket a feladatokat, meghatározó volt a könyvtáros személyisége, felkészültsége. Volt, aki alapfokú könyvtárosi végzettséggel, volt, aki tanári végzettséggel, volt, aki szakképzettséggel nem, csak érettségivel rendelkezett.

1981-ben komplex szakfelügyelői vizsgálatot végeztek a dabasi Nagyközségi Járási Könyvtár és a járási könyvtárhálózat működéséről. A szakfelügyeletről készült jelentésben a következő megállapításokat tették a táborfalvi könyvtárról: „A könyvtári munka hatékonysága alacsonyszintű. A megye egyik leggyöngébben működő könyvtára. Lakosságának száma indokolná a létszámfejlesztést, de még a jelenlegi körülmények között is jelentősen növelni lehetne az olvasók számát.”¹ A könyvtár 1980. és 1985. évi működési adatai javulást mutatnak a könyvállomány illetve az olvasók számát illetően (1. sz. melléklet). A beiratkozott olvasók nagy része

¹ Jelentés a dabasi Nagyközségi-Járási Könyvtár és a járási könyvtárhálózat szakfelügyeleti vizsgálatáról p. 13.

jellemzően a 14 éven aluli korosztályból került ki (1978-ban 142 olvasóból 100 fő, 1989-ben 45 olvasóból 40 fő, 1999-ben 188 olvasóból 114 fő 14 éven aluli).

Kiss Jenő szerint „A közművelődési könyvtárak hálózati rendszere nálunk meglehetősen mereven igazodott a közigazgatási hierarchiához és nem egyenlő partnerek együttműködésére épült. Nem szolgálta ez a hierarchikus felépítés elég hatékonyan a fenntartó közösséghez való kötődést. Arra készítette a könyvtárakat, hogy „felfelé” figyeljenek, ezért akarva, nem akarva az ellen hatott, hogy az eredetileg felülről és kívülről szervezett könyvtárak szervesen beleépüljenek az őket használó közösség életébe.”²

Táborfalva 1990-től lett ismét önálló község. A községi könyvtár ekkor a művelődési ház részeként működött, a művelődési ház dolgozója látta el a könyvtárosi feladatokat napi 4 órában, középfokú, nem szakirányú végzettséggel. A művelődési ház igazgatója könyvtáros szakképesítéssel rendelkezett, szakmailag segítette a könyvtáros munkáját. A művelődési ház igazgatójának nyugdíjazása után, 1997-től a művelődési ház és a könyvtár feladatait is a könyvtáros látta el 2000-ig, amikor munkaviszonya megszűnt.

2000 óta vagyok könyvtáros Táborfalván, ekkor a könyvtár a művelődési ház 23 m²-es helyiségében volt, a könyveken kívül egy asztal és három szék állt az olvasók rendelkezésére. A teljes állomány nem fért el ebben a

² Kiss Jenő: Rendszerváltozás modellváltás In: Könyvtári Figyelő, 1991. 1.sz. p.28.

helyiségben, így az állomány egy részét (kb. 3000 kötetet) az egykori vetítőben helyezték el. A művelődési ház és a könyvtár helyzete megoldatlan volt, sem a személyi, sem a tárgyi feltételek nem voltak biztosítottak a megfelelő működéshez. Mindez nem számítható egyedi esetnek, hiszen a rendszerváltozás nehézségei a művelődési intézmények működtetésében is megjelentek. Kiss Jenő az ötven éves közművelődési könyvtárügyről 1999-ben tartott előadásában ezt így fogalmazza meg: „A könyvtárosok igen nagy reményeket fűztek a rendszerváltáshoz. Abban bizakodtak, hogy általánosan elismert fontosságú intézményük a korábbinál sokkal jobb feltételekhez jut. Nem így történt. Az önkormányzati törvény, amelynek a közművelődési könyvtárak fenntartásáról is intézkednie kellett, az önkormányzatok kötelező feladatává tette ugyan a könyvtárak fenntartását, de normatív támogatást nem rendelt hozzá (mint például az iskolák esetében). Ez különösen az első években azzal járt, hogy az ellátás addigi színvonala is veszélybe került, sőt helyenként a könyvtárak léte is megkérdőjeleződött.”³

Ebből az áldatlan állapotból, úgy tűnt, megoldást jelenthet, ha teleházat hozunk létre, ezzel újra beindul az élet a művelődési házban és a könyvtárban, egyúttal megoldhatóvá válik a könyvtári katalógus létrehozása is, hiszen a könyvtár ezzel nem rendelkezett. Az OSZK számára készített statisztikai jelentés szerint 1979-ben a könyvtárban az állomány feltárása

³ Kiss Jenő: Emlékek, élmények, észrevételek In: Könyvtári Figyelő, 2000. 1-2.sz.
<http://epa.oszk.hu/00100/00143/00033/kiss_j.html>

betű- és szakrendes raktári cédulakatalógussal valósult meg, ez a feltárt dokumentumtípus szerint könyvekre vonatkozott. 2000-ben ennek a katalógusnak a nyomai fellelhetők voltak a már említett egykori vetítőben.

A teleház megvalósításához szükséges pénzügyi erőforrás előteremtéséhez a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Kormánybiztossága által 2001 januárjában kiírt pályázat nyújtott lehetőséget, melyet az információs társadalom kialakításának érdekében hirdettek meg. A pályázaton 2 millió Ft vissza nem térítendő támogatást kaptunk, melyből 3 db számítógépet, fénymásolót, szkennert és tintasugaras nyomtatót tudtunk venni a könyvtár számára. A pályázaton nyert gépek elhelyezése elkerülhetetlenné tette, hogy a könyvtárat nagyobb helyiségbe költöztessük. 2001 júniusban a művelődési ház 46 m²-es helyiségébe vittük át a könyveket, júliusban és augusztusban a teljes állományt leltároztuk, augusztusban megvásároltuk és elhelyeztük a gépeket és szeptembertől új szolgáltatásokkal és új nyitvatartási időben (heti 10 óra helyett heti 21 órában) álltunk az olvasók rendelkezésére. 2001-ben, pályázat segítségével, a költségvetésben szereplő 200 ezer Ft helyett 654 ezer Ft-ot tudtunk állománygyarapításra fordítani. A könyvtár látogatottsága megnövekedett és a számítástechnikai eszközök kihasználtságát is teljesnek mondhattuk. Itt készítettük el a művelődési ház hirdetményeit, a civil szervezetek (nagycsaládosok egyesülete, nyugdíjas klub, kertbarát kör) meghívóit, írásos anyagait. (2. sz. melléklet)

2002-ben az önkormányzat módosította a könyvtár alapító okiratát és a szervezeti és működési szabályzatot. Ezek szerint a könyvtár már nem a Jókai Mór Művelődési Ház részeként működik, hanem önálló intézményként, részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervként, részjogkörrel, önkormányzati fenntartással.

Az önkormányzat 2002 januártól alkalmaz 1 fő főfoglalkozású, felsőfokú, nem szakirányú végzettséggel rendelkező könyvtárost teljes munkaidőben, akit kötelezett a felsőfokú, szakirányú végzettség megszerzésére. (Az önkormányzat 2000 szeptembertől 2001 végéig közmunkásként foglalkoztatta a könyvtárost.)

A könyvtár 2000 óta szerepel a nyilvános könyvtárak jegyzékén.

2003-ban szintén pályázattal plusz 200 ezer Ft-ot költhettünk állománygyarapításra.

A 2003/2004-es tanévben a könyvtáros megkezdte főiskolai tanulmányait. Ebben az évben szakfelügyelői vizsgálat volt a könyvtárban, melynek összegző értékelése a következő volt: „A könyvtár a Művelődési Házban működik egy kis helyiségben, egyébként megfelelő körülmények között...A jelenlegi könyvtáros szedte rendbe a hosszabb ideje gazdátlan és működésképtelen könyvtárat, mely folyamatos és rendszeres fejlesztés alatt áll: 2001-ben leltárral hozták rendbe az állományt, az állománygyarapodás naprakészen polcra került, jelentősen megemelkedett a gyarapításra fordítható keret (az évi 200 ezer Ft-hoz 2003-ban az önkormányzat újabb

200 ezer Ft-ot tett, ehhez 40 ezer Ft érdekeltségnövelő támogatás járul, továbbá 200 ezer Ft fölzárkóztató támogatás), 2001-ben pályázaton számítógépeket nyert a könyvtár (a kis helyiségben szűkösen tudják őket elhelyezni), elfogadták az Alapító Okiratot és a könyvtár SZMSZ-ét, benne a használati szabállyal. Nyilatkozatot a könyvtár céljairól, feladatairól nem tettek közzé, mindössze rendszeres tájékoztatást nyújtanak a helyi újságban és a Művelődési Ház programjában a szolgáltatásokról. Felhívtam a figyelmet a Nyilatkozat fontosságára. A könyvtárnak nincs katalógusa, ezt még nem sikerült pótolni; egy számítógépes könyvtári programot már vásároltak (Millenium 2000), ám az egy fő könyvtáros, aki informatikus-könyvtáros szakot végez az ELTÉ-n, s így heti egy napot távol tölt, szolgálata alatt a katalógust föl nem tudja vinni a gépre. A szakfelügyelő javaslata: az önkormányzat alkalmazással vagy megbízással foglalkoztasson, ha másképpen nem, idényjelleggel részmunkaidőben közmunkást, aki a falu rendszergazdájának és a könyvtárosnak az irányításával katalogizálja a könyveket. Összességében rendbe tett könyvtár, ezt a növekvő működési adatok is alátámasztják (a forgalmi adatok meghaladják az országos átlagot). A hiányosságok felszámolása folyamatban van, az elhelyezés (nagyobb helyiség) és a katalógus problémája megoldásra vár.”⁴

A katalógus elkészítését azóta sem tudtuk megvalósítani. 2004-ben viszont újabb pályázati lehetőséget találtunk: 1 millió Ft vissza nem térítendő

⁴ Kérdőív a szakfelügyeleti vizsgálatához, p. 5-6.

támogatást nyertünk az Informatikai és Hírközlési Minisztériumtól eMagyarország Pont létrehozására, melynek célja korszerű felszereltségű, olcsó Internet-hozzáférési hely biztosítása bárki számára. Két új számítógépet, egy multifunkciós nyomtatót és egy lézernyomtatót vásároltunk, a pályázati támogatás eredményeként az Internet-használat díja 400 Ft/óra helyett 125 Ft/óra összegre csökkent. A könyvtár 2004 július 1-től eMagyarország Pontként működik.

2004-ben a községi könyvtár és az általános iskolai könyvtár összevonásra került. A megfelelő elhelyezésre az általános iskola épületének bővítése teremtett lehetőséget, 2004 augusztusban a könyvtár átköltözött az iskola új épületrészébe, ahol két osztályterem egybenyitásával az addigi 46 m² helyett 105 m²-en került elhelyezésre. Ezzel megoldódott a községi könyvtár szűkös elhelyezésének problémája, valamint jobb feltételekkel működhet az iskolai könyvtár. Az iskolai könyvtárak fejlesztésének egyik módja a településcentrikus fejlesztés által nyújtott lehetőség: „...a kisebb (négy-ötezernél kevesebb lakosú) települések könyvtári ellátását olyan kettősfunkciójú könyvtárak létesítésével megoldani, amelyek az iskolába vagy közvetlen közelébe telepítve a nyilvános közkönyvtári és az iskolai könyvtári ellátásra is alkalmasak és rendelkeznek az információs rendszerhez csatlakozás technikai feltételeivel.”⁵

⁵ Dán Krisztina: Az iskolai könyvtárak fejlesztésének stratégiája
 <<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2003-01-ta-Dan-Iskolai>>

A könyvtár kettős funkciójú könyvtárként működik, az önkormányzat az új feladatoknak megfelelően módosította az alapító okiratot és a szervezeti és működési szabályzatot. (3. sz. melléklet)

„Az iskolai könyvtár a tanulást segítő szolgáltatásokat, a könyveket és egyéb forrásokat biztosítja az iskolai közösség minden tagja számára. Egyúttal lehetővé teszi, hogy kritikus gondolkodóvá, a különböző típusú és formájú információhordozók hatékony használójává váljanak és hozzáférjenek a szélesebb könyvtári és információs hálózathoz.”- idézi Dán Krisztina az UNESCO által 1999-ben elfogadott küldetésnyilatkozatot, majd így folytatja: a „küldetésnyilatkozat meghatározza az iskolai könyvtár kettős alapfeladatát: egyrészt biztosítja tanulói és nevelői jogon az iskola alaptevékenységéhez nélkülözhetetlen forrásokhoz és információkhoz való hozzáférést, másrészt olyan tanulói környezetet biztosít, amely korszerű információhasználati tudást, szokásokat generál.”⁶

Dán Krisztina kiemeli a pedagógiai meghatározottságot:

„A könyvtár szerepe, jelentősége tehát önmagában nem értelmezhető, csak az oktatás egésze, átfogó problémái felől közelíthető meg, mint ahogy a könyvtárhasználatra nevelés eszközei, módszerei is a tantárgyi tartalmakkal együtt jelenhetnek meg, egyúttal visszahatnak a szaktárgyi tananyag-elsajátítás minőségi fejlesztésére.”⁷

⁶ Dán Krisztina u.o.

⁷ Dán Krisztina u.o.

A táborfalvi könyvtár igyekszik ilyen szemlélettel teljesíteni az iskolakönyvtári feladatokat, de jelenleg a könyvtárhasználati órák rendje, tartalma nincs kidolgozva. A potenciális felhasználók közül a tanulók kb. 50 %-a (196 fő) és a pedagógusok kb. 30 %-a (10 fő) tekinthető a könyvtár rendszeres használójának. A könyvtár segíti a tanulók felkészülését a tanórákra és a tanulmányi versenyekre, könyvtárhasználati és könyvtári órák megtartására nyújt lehetőséget.

A könyvtárhasználat megfelelő tanításához mindenképpen szükség van az integrált könyvtári rendszer létrehozására.

2004-ben a törvény szerint előírt 3 éves részleges állományellenőrzést is elvégeztük. A művelődési ház vetítőjében évek óta elzárt könyveket ellenőriztük (2292 db könyv), selejtezést végeztünk. Az iskolai könyvtár által átadott könyveket bevételeztük. Elértük azt az állapotot, hogy a község megfelelő körülmények között elhelyezett, használható állománnyal rendelkezik, csak a katalógus várat még magára.

2005-ben a tágasabb könyvtárhelyiség berendezéséhez, a könyvtári feladatok megfelelő ellátásához szükséges bútorok beszerzését a Nemzeti Kulturális Alapprogram Könyvtárszakmai Kollégiumához benyújtott pályázattal tudtuk megoldani. Szakmai eszközfejlesztésre 50 %-os vissza

nem térítendő támogatást kaptunk, összességében 350.800 Ft-ért vásároltunk bútorokat.

A mozgássérültek akadálytalan bejutásának biztosítását is megoldottuk 2005-ben.

Állománygyarapításra pályázati támogatásként a költségvetésben szereplő 200 ezer Ft-on kívül 298 ezer Ft-ot tudtunk költeni.

A könyvtár működése kiegyensúlyozott, a működési adatok is azt mutatják, hogy egyre többen veszik igénybe a könyvtár szolgáltatásait, melyek a következők: helyben olvasás, könyvkölcsönzés, könyvtárközi kölcsönzés (ODR), számítógép-használat, Internet-használat, fénymásolás, nyomtatás, szkennelés, fax küldése/fogadása, Kódexpressz.

Év	Népesség	Foglalkozású könyvtárosok száma	Lejárta vet állományegységek száma	Állomány	Állománygyarapításra fordított összeg Ft/ez	Beiratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött állományegységek száma	14 éven aluli olvasók száma	Állományegység/lakos	Olvasóarány %	Olvasói érdeklődés	Egy olvasóra jutó látogató	Forgási sebesség	Egy lakosra jutó beszerzési összeg
2001.	3223	0	275	15730	616	376	1914	3352	179	4,9	11,7	8,9	5	0,2	191,1
2002.	3060	1	168	15883	338	474	3183	4855	198	5,2	15,5	10,2	7	0,3	110,5
2003.	3186	1	255	16123	638	519	3493	5804	198	5,1	16,3	11,2	7	0,4	200,3
2004.	3186	1	1341	15882	321	584	3872	4832	209	5,0	18,3	8,3	7	0,3	100,8

1. táblázat A könyvtár működési adatai (forrás: TÉKA)

Összehasonlításképpen a Pest megyében működő községi könyvtárak összesített adatai láthatók a 2. sz. táblázatban. Az adatok szerint a táborfalvi könyvtárban a megyei átlagnál magasabb az olvasóarány. Az egy főre jutó állományegység a megyei átlaggal körülbelül megegyezik, viszont a megyei átlagnál kisebb az olvasói érdeklődés, az olvasószám/látogató, a forgási sebesség és az egy lakosra jutó beszerzési összeg (a beszerzési összeg csak azokban az években haladja meg a megyei átlagot, amikor pályázati támogatást kaptunk állománygyarapításra).

Év	Népesség	Foglalkozású könyvtárosok száma	Leírt vett állományegységek száma	Állomány	Állománygyarapításra fordított összeg Ft/ézer	Beíratkozott olvasók száma	Látogatók száma	Kölcsönzött állományegységek száma	14 éven aluli olvasók száma	Állományegység/lakos	Olvasóarány %	Olvasói érdeklődés	Egy olvasóra jutó látogató	Forgási sebesség	Egy lakosra jutó beszerzési összeg
2001.	521694	134	43978	1856750	61896	51389	482331	1197277	23813	4,8	11,7	21,7	9	0,5	128,3
2002.	451263	96	50273	1878658	76175	53824	539830	1245758	23962	5,0	12,8	24,3	10,6	0,5	178,3
2003.	464045	105	50315	1885347	74570	60220	593096	1271513	28143	5,0	15,2	19,1	9,5	05	170,6
2004.	424017	106	47075	1770245	68610	51692	466159	1076448	23840	5,7	13,5	24,7	9	0,5	151,3

2. sz. táblázat A Pest megyei községi könyvtárak összesített adatai (TEKA)

A megyei könyvtárral a mindennapos kapcsolatot a könyvtárközi kölcsönzés jelenti (ODR). Nagyon jól működő kapcsolat, olvasóink gyorsan hozzájutnak a kért dokumentumokhoz és információkhoz.

A megyei könyvtár honlapját is rendszeresen használjuk, a katalógust, a hasznos linkek gyűjteményét és a többi menüpontot is.

Könyvtárunk is regisztráltatta magát a primlistán, hogy élő kapcsolatban legyünk a kollégákkal. Rendszeresen megkapjuk a Pest Megyei Könyvtári Híradót, amely tartalmazza a friss információkat, pályázatokat, határidőket.

A statisztikai adatlapokat, illetve az érdekeltségnövelő támogatás igénylőlapját a megyei könyvtár küldi el számunkra, és ők is gyűjtik össze azokat a települési könyvtáraktól. A megye könyvtárainak munkájáról évenként értékelő összefoglalót készít és küld ki a megyei könyvtár. Összességében elmondhatom, hogy munkájukkal, információikkal szakmai háttérrel biztosítanak, amely különösen értékes egy egyszemélyes könyvtár számára.

Az elmúlt néhány évben a táborfalvi önkormányzat és a könyvtáros között jó együttműködés alakult ki, mindez igazolja azt a megállapítást, mely szerint: „A kistelepüléseken kizárólag ott működnek jobban a könyvtárak, ahol a helyi demokrácia, kultúra szerves részét alkotják, ahol az önkormányzat és a könyvtáros is fontosnak tartja.”⁸

⁸ Könyvtári ellátás a kistelepüléseken – helyzetkép 2004.
<www.ki.oszk.hu/strategia/regionalis.html>

Természetesen mindehhez szükséges a fejlődéshez lehetőséget teremtő jogi szabályozás is.

A rendszerváltozás után széthullott könyvtári rendszer az 1997. évi CXL. trv. eredményeként rendeződött. Ezt az általános helyzetképet ismerteti a „Könyvtári fejlesztési koncepció a községekben, különösen a kistelepülésen élők számára” c. tanulmány („A könyvtár a jövő” program keretében). Összefoglalja, hogy az új jogi szabályozás eredményeként létrejött az Országos Dokumentumellátó Rendszer (ODR), annak az 56 könyvtárnak a szolgáltató rendszere, mely az ország többi könyvtára számára könyvtárközi kölcsönzést biztosít. Kialakult az érdekeltségnövelő támogatás az önkormányzati könyvtárak számára, ezzel növekedett az önkormányzati fenntartás összege. Az információs infrastruktúra-fejlesztéssel minden megyei, egyetemi, országos szakkönyvtárban és a városi könyvtárakban biztosított az Internet-hozzáférés. Létrejött a Magyar Országos Közös Katalógus, mellyel lehetővé vált a dokumentumok egyszeri feldolgozása a nagy könyvtárak egymással kompatibilis rendszereiben. A törvény meghatározza azokat a feltételeket, melyek alapján egy-egy könyvtár megkaphatja a nyilvános könyvtári státuszt és ezzel annak a lehetőségét, hogy pályázhat központi támogatásra.

Ebben a tanulmányban ismertetik a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszert (KSZR), mint olyan programot, amely megoldja a kistelepülésen élők könyvtári ellátását. A rendszerben négyféle ellátási forma szerepel:

1. önálló könyvtár fenntartása, 2. könyvtári szolgáltatóhelyek biztosítása (az önkormányzat szolgáltatási szerződést köt), 3. a könyvtári szolgáltató hely egyéb szervezet (pl. teleház), 4. könyvtárbusz.

Táborfalván az önkormányzat önálló könyvtárat működtet. A KSZR ebben az esetben kiegészítő, megrendelhető szolgáltatásokat nyújt (pl. rendezvények, továbbképzések). A jelenleg érvényben lévő jogszabályok szerint a KSZR szolgáltatásainak igénybevétele önkéntes az önkormányzat részéről.

A hazai jogi szabályozás mellett érdemes ismernünk a közművelődési könyvtári ellátás nemzetközi normatíváit is, azért, hogy a könyvtáros „szembesítse saját gyakorlatát, szolgálatát a világ könyvtárügyének mozgásirányaival. S hogy levonja a szükséges következtetéseket, ... hogy az adott közösség szükségleteihez méretezze, igazítsa könyvtárát, az anyagi lehetőségek függvényében.”⁹

Az UNESCO 1994-es kiáltványa szerint „e könyvtárak a fejlődést azzal segítik, hogy ismeretekhez és információkhoz juttatják az embereket, hogy demokratikus jogait és kötelezettségeiket gyakorolhassák. Az élethossziglan tartó tanulásban kapukat tárnak az ismeretekhez és az egyetemes emlékezethez. Betöltik a helyi tájékoztatási központ szerepét azzal, hogy mindenki korlátozás nélkül, egyenlően férhet hozzájuk, és állományukat, szolgáltatásaikat semmilyen cenzúra nem befolyásolhatja. A közkönyvtár lényegéből következően ingyenes, segíti az egyének és a helyi

⁹ Papp István: Az IFLA közművelődési könyvtári irányelvei In: Könyvtáros, 1987. 10. sz. p. 574.

közösség gazdasági-kulturális fejlődését, biztosítja az összes alkalmas információhordozót. Különös figyelmet szentel a helyi társadalom sajátos csoportjainak, beleértve a különböző szempontból hátrányos helyzetűeket csakúgy, mint a gazdasági élet szereplőit vagy a felnőttoktatásban résztvevőket. Kaput nyit az országos könyvtári és információs rendszerhez, s a könyvtári együttműködés révén kijut a nemzetközi színtérre. A helyi társadalom szerves része, kapcsolatban áll minden közösséggel és intézménnyel. Könyvtárosai számadással tartoznak a közösségnek.”¹⁰

Az IFLA 1986-os irányelvei, bár korábbiak, összhangban vannak az UNESCO-dokumentummal: „ A közművelődési könyvtár legyen egyformán hozzáférhető a közösség minden tagja számára, függetlenül fajtájától, bőrszínétől, nemzetiségétől, életkorától, nemétől, vallásától, nyelvétől, társadalmi helyzetétől és képzettségi szintjétől. Sem a lakóhely fekvése, sem a testi hátrányok nem akadályozhatják meg a könyvtári szolgáltatások teljes körű igénybevételét.”¹¹

¹⁰ Tóth Gyula: A közkönyvtár In: Könyvtárosok kézikönyve 3. köt. p. 76.

¹¹ Az IFLA irányelvei közművelődési könyvtárak számára 1987. p. 13.

A KÖNYVTÁR FUNKCIÓI

Táborfalván a könyvtár az itt élők életminőségének javításában akar szerepet vállalni.

„A kérdést ma már nem úgy kell feltenni, hogy milyen legyen a könyvtár, hanem fordítva: mik az emberek létfontosságú igényei az informálódás, tanulás és szórakozás terén, hogyan lehet ezeket kielégíteni, képes-e és kész-e a könyvtár ezekhez az igényekhez igazodni, s rendelkezik-e ehhez szükséges eszközökkel?”¹²

Gereben Ferenc 1986-ban így fogalmazott: „...együvé állt annak a kulturáltan szolgáltató, nyitott könyvtárnak a megvalósítandó eszménye, amely nem „nevel”, hanem „csupán” az igényeknek megfelelő s azokat differenciáltan kielégítő választékot és szolgáltatásokat nyújt; szakszerűen, korszerűen és rugalmasan rendelkezésre áll; diszkréten orientál; a különböző értékek párbeszédét animálja, segítőkészséget és –elidegenedő világunkban – szeretetet sugároz; amely falai között kevésbé hagyományos funkciókat (közéleti fórum, klub, menedékhely stb.) is felvállal; szükség esetén a falai közül kilépni is tud (házhoz szállítás, szociális otthonok, olvasótábor, stb.), s amely a nevelésnek inkább indirekt (a környezet, a szolgáltatás, a könyvtárosi viselkedés kulturáltságával ható) formáival él.”¹³

¹² Papp István: A holnap Európájának közkönyvtárai
<<http://www.ki.oszk.hu/kf/1998/ksz/papp-h.html>>

¹³ Gereben Ferenc: A könyvtárhasználati szokások változásai a közművelődési könyvtárakban In: Könyvtári Figyelő, 1986. 1. sz. p. 28.

1997-ben a könyvtárhasználati szokások változásairól Vidra Szabó Ferenc így ír: „.... az utóbbi években gyökeresen megváltoztak a könyvtárhasználati szokások: megnőtt az igény a gyors információk iránt, az olvasók között nőtt a diákság aránya, ugyanakkor egyre erőteljesebben jelentkezett az igény a szociális funkciók iránt is (munkanélküliek, idősek, hajléktalanok). Az elmúlt években megszűnt a könyvkölcsönzés dominanciája, ezzel párhuzamosan fokozódott a helyben olvasás, a fénymásolás, a számítógépes szolgáltatások iránti igény. Ugyanakkor a társadalomban élő kép nem változott mindezzel egyenes arányban, a megkérdezettek a könyvtárakban még mindig az elmélyedésre alkalmas „templomszerű”, csendes intézményt látják, a könyvtárosokban pedig a kedves, segítőkész, mosolygós személyt. Valószínűleg átgondoltabb önpropagandára lenne szükség ahhoz, hogy ez a kép megváltozzon, a köztudatban erősíteni kellene a könyvtárak információszolgáltató, tudásközvetítő funkcióját, és ezzel párhuzamosan a könyvtárosok szakmai megítélését, elfogadtatását – megőrizve a segítőkészséget, az empátiát, a szociális érzékenységet.”¹⁴

Táborfalván egyre többen igénylik a könyvtár szolgáltatásait, a könyvtárhasználat beépült a mindennapokba, de egyre kevesebben olvasnak, különösen a 14 éven aluliak körében. Kiemelkedő a könyvtár tanulást segítő funkciója (kötelező olvasmányok, szakirodalom,

¹⁴ Vidra Szabó Ferenc: A könyvtárhasználati szokások változásai az utóbbi tíz évben
<http://www.ki.oszk.hu/kf/1997/1/vidra.html>

kézikönyvek, szótárak), jelentős az úgynevezett közhasznú információk iránti igény (menetrendek, útikönyvek, orvosi ügyeletek, nyugdíjazáshoz szükséges információk, álláskeresés, ingatlanok eladása/vétele, pályázati adatlapok, törvények stb.).

2005-ben az előző évhez képest a könyvtár saját működési bevétele a duplájára nőtt, ami azt jelzi, hogy az Internet és az úgynevezett irodai szolgáltatások iránti igény megkétszereződött, hiszen a könyvtár beiratkozási díjat nem szed, a térítéses szolgáltatások körébe az Internet-használat, számítógép-használat, fénymásolás, nyomtatás, szkennelés, faxolás tartozik.

2005-ben 5196 személyes könyvtárhasználatból 1698 alkalommal kölcsönöztek könyvet, 2479 alkalommal Internetet és 319 alkalommal számítógépet vettek igénybe. Ezen belül a 14 éven aluliak száma: kölcsönzés: 711, Internet-használat: 1260, számítógép-használat: 232 alkalom/fő .

Nagy Attila szerint „...társadalmunkat...egyre inkább az anómia (a normák elbizonytalanodása) és az elidegenedés jelenségei, tehát a céltalanság, az élet értelmetlenségének, reménytelenségének érzése jellemzi...a „belső iránytűk”, a kultúra által meghatározott normarendszer jelenlegi zavarodott, instabil állapota”.¹⁵

¹⁵ Nagy Attila: Modernizáció: globalizáció, amerikanizáció?
<http://www.ki.oszk.hu/kf/1998/ksz/nagy_h.html>

A táborfalvi könyvtárban nap mint nap szembesülünk a szociális problémákkal, egyre több deviáns gyermekkel találkozunk, érzékeljük a biztonságos családi háttér hiányát. A műveltségbeli hátrány csökkentésének és a továbbtanulási esélyek javításának érdekében a könyvtár, mint iskolai könyvtár is sokat tehet. Empátiára, emberi hangra, segítőkészségre van szükség ahhoz, hogy a könyvtárba bejövő gyermekek többször visszatérjenek, megértsék, hogy miért jó számukra a könyvtár, megismerjenek olyan értékeket, amelyek mintát adhatnak számukra a továbblépéshez.

Olyan egyszerűnek látszó dolgok, mint a köszönés, a tiszta, rendezett külső, a kérdések és kérések megfogalmazása problémát jelentenek a gyermekek jelentős részének, ezért a könyvtárhasználat tanításába ez is beletartozik. A könyvtár részt vállal a gyermekek szocializációjában.

A könyvtár közösségi térként is funkcionál. Vannak, akik csak beszélgetni jönnek vagy a helyi eseményekről, programokról informálódni. A könyvtárnak sokan és sok könyvet adományoztak, nemcsak az olvasók, hanem a falu lakói közül is. A cserepes virágok is az olvasók ajándékai. Mindez azért fontos, mert ez adja meg a könyvtár hangulatát, a „lelkét”, azt jelenti, hogy sokan érzik sajátjuknak és sokan szeretik ezt a könyvtárat.

A JÖVŐ

Az elmúlt öt év alatt a gyakorlatilag nem működő könyvtárból rendezett körülmények között működő, korszerű szolgáltatásokkal rendelkező könyvtár lett Táborfalván, és először alkalmaz főfoglalkozású könyvtárost az önkormányzat. Bebizonyosodott, hogy szükség van könyvtári szolgáltatásokra, jelenleg 641 fő beiratkozott olvasója van a könyvtárnak, ez a potenciális felhasználók 18 %-a.

Az elért eredmények azonban nem jelentik azt, hogy a jelenlegi állapot az optimális megoldás Táborfalva könyvtári ellátására.

Ha SWOT-analízist készítünk, a következőket állapíthatjuk meg a mai helyzetről:

belső adottságok:

erősségek (Strenghts): hármas funkció (községi könyvtár, iskolai könyvtár, eMagyarország Pont), jó technikai felszereltség, megfelelő berendezés, bútorzat, akadálymentes bejutási lehetőség (mozgássérültek), a szolgáltatások választéka és minősége jó (szélessávú Internet), ingyenes könyvtárhasználat, egyéb szolgáltatások alacsony térítési díja, megfelelő elhelyezés, a könyvtárhasználók igényeit figyelembe vevő nyitva tartási idő (délután és este illetve szombaton), megfelelő személyi feltételek (könyvtáros, rendszergazda).

Gyengeségek (Weaknesses): a könyvtár nem rendelkezik katalógussal, az iskolakönyvtári feladatok, a könyvtárhasználati órák tartalma, rendje nincs kidolgozva, kevés az állománygyarapításra fordítható összeg.

Külső adottságok:

Lehetőségek (Opportunities): közösségi tér, szociális feladatokat is ellát: nagyobb szerep a falu életében, iskolai könyvtárként tevékenysége és hasznossága érthetőbbé válik a családok számára, értéket közvetít, szemléletet, magatartást formál, a helyi intézményekkel, civilszervezetekkel és a helyi újsággal együttműködik.

Veszélyek (Threats): a község lakói közül egyre többen szociálisan hátrányos helyzetűek, a számítógépek és az Internet-hozzáférés elterjedésével a könyvtár vonzereje csökken, a könyvtárhasználók egy része lemorzsolódik, a könyvtárat fenntartó önkormányzat anyagi lehetőségei kedvezőtlennek válnak, nem tudják fejleszteni a könyvtárat.

Lassan két éve került át a könyvtár az általános iskola épületébe, ez az elhelyezés a nagyobb alapterület szempontjából pozitív változás volt a községi könyvtár számára, nyilvános könyvtári funkcióinak ellátásában viszont negatívumokat is jelent. Az iskola feladataiban, munkarendjében, kisugárzásában, az épület jellegében teljesen mást képvisel, mint amit egy települési könyvtárnak kell megjelenítenie. A könyvtár használói közül sokan idegenkednek az iskolai környezettől, hiányzik az a közvetlenséget,

kötetlenséget jelentő térbeli adottság, ami a közkönyvtárat vonzóvá teszi. Ugyanakkor az iskola számára az a tény, hogy az egykori iskolai könyvtárnál jobb lehetőségekkel rendelkező könyvtár került közvetlen közelébe, nem jelenti a szaktanári könyvtári órák és a könyvtárhasználati órák számának emelkedését.

Az elmúlt két év tapasztalatai azt mutatják, hogy kettős funkciójú könyvtár létrehozását csakis a pénzügyi erőforrások hiánya indokolhatja. Az iskolai könyvtár, illetve a települési könyvtár funkcióit ugyanaz a könyvtár nem tudja maradéktalanul ellátni. Táborfalván a könyvtár nyitva tartása a közkönyvtári szempontokat érvényesíti, délután, este illetve szombaton tart nyitva a könyvtár. Iskolai könyvtárként a tanórák ideje alatt kellene rendelkezésre állnia, reggel 8 és 13 óra között, mindennap. Ez nem megvalósítható, hiszen egy fő látja el a könyvtári feladatokat, annyit tud teljesíteni, amennyi munkaidejébe belefér.

Az állomány kialakításakor különböző szempontokat kell figyelembe venni az iskolai és a közművelődési könyvtárnál. Az iskolai könyvtár nem általános gyűjtőkörű kis közművelődési könyvtár, hanem az iskola oktatási tevékenységével összefüggően kialakított szakkönyvtár. Nem csak a kötelező irodalom és a tankönyvek tárolóhelye, hanem az iskolai oktatás színtere, szerves része.

A költségvetésben állománygyarapításra fordítható összeg 2000 óta változatlan, évi 200 ezer Ft, a kettős funkcióval kibővült feladatkörhöz nem

járult az állománygyarapításra fordítható összeg emelkedése. A fenntartó önkormányzat támogatja pályázatok benyújtását a könyvtár fejlesztése érdekében, az elmúlt öt év fejlődéséhez a pénzügyi erőforrásokat nagyrészt pályázatokból sikerült biztosítani. Az állomány jelentősebb bővítésére a pályázati támogatások teremtenek lehetőséget.

A könyvtáros az önkormányzat alkalmazottja, munkahelyi vezetője a polgármester. Ez természetes közkönyvtár esetében. A problémát az iskolakönyvtári funkció jelenti, hiszen önálló iskolakönyvtár esetében a könyvtáros a nevelő-testület tagja, az iskolai értekezletek résztvevője, az iskola pedagógiai programjának ismerője, végrehajtásának tevékeny szereplője, az iskolai szervezet tagja, a pedagógusok számára egyenrangú kolléga. Önálló iskolai könyvtár esetén a könyvtáros az iskola életének ugyanolyan részese, mint bármelyik pedagógus, szakmai tevékenységét az iskola igazgatója felügyeli, azaz az iskola igazgatója érdekelt a könyvtár megfelelő működtetésében. A jelenlegi állapotban a könyvtár mint kívülről odahelyezett, az iskola számára idegen dolog jelenik meg, annak ellenére, hogy a tantestület harmad része és a tanulóknak kb. fele rendszeres használója a könyvtárnak.

Természetesen belátom, hogy a könyvtár jelenlegi felszereltsége, működésének feltételei összehasonlíthatatlanul jobbak, mint öt évvel ezelőtt és a kettős funkció létrejötté a helyi lehetőségekből adódott. Tisztában vagyok azzal, hogy a falu számára önálló könyvtárépület felépítése,

berendezése és fenntartása jelenleg megoldhatatlan feladat, mégis hosszútávú fejlesztésként csakis azt tudnám elképzelni, hogy a könyvtár ne az iskolában vagy más intézménnyel egy épületben működjék. Az önálló épület megteremtené a feltételeket a tartalmas, színes, változatos közkönyvtári tevékenységre.

Táborfalva ötven éves település, jellegzetessége a hagyományok hiánya, minden vonatkozásban. Nincs népi hagyománya, a helyi társadalomnak nincs vonatkoztatási csoportja, hiányzik az identitástudat, a lokálpatriotizmus. Úgy gondolom, hogy ennek a helyzetnek a megváltoztatására van lehetőségünk. A könyvtárban helytörténeti gyűjteményt kellene kialakítani a falu tárgyi emlékeit bemutató állandó kiállítással, illetve a Táborfalvi Közművelődési és Népzenei Egyesület harminc éves tevékenységét, dokumentumait, hangszergyűjteményét reprezentáló kiállítással együtt. Véleményem szerint a települési könyvtárral egy épületben elhelyezett helytörténeti gyűjtemény olyan helyi értéket képviselne, mely csakis Táborfalva sajátja és hozzájárulna a község önálló arculatának megteremtéséhez.

Az önálló könyvtáráépületet a falu központjában, az önkormányzat, a művelődési ház, a posta, az orvosi rendelő, az óvoda és az ABC szomszédságában kellene felépíteni. A könyvtár, ha nincs más megoldás, a maihoz hasonlóan működhetne kettős funkciójú könyvtárként, hiszen az iskolától így sem lenne távol, viszont sokkal jobb helyzetbe kerülne, mint

települési könyvtár. Biztos vagyok abban, hogy a helytörténeti gyűjteménnyel kibővített könyvtár látogatottsága növekedne és többen megismernék és használnák szolgáltatásait. A könyvtár mint önálló középület hozzájárulna a szebb falukép kialakításához, ugyanakkor az önálló épület emelné a könyvtár rangját a község intézményei között. Az épület, elképzelésem szerint flexibilis terekkel rendelkezne, melyek lehetővé tennék, hogy a könyvtár alapszolgáltatásain kívül különböző rendezvények, író-olvasó találkozók, vetélkedők, kiállítások, gyermekfoglalkozások számára is teret biztosítson. A könyvtár látogatóinak igénye szerint olvasóterem, gyermekrészleg, teleház, hírlapolvasó kialakítására lenne szükség. Mindez megteremtené a feltételeket ahhoz, hogy a könyvtár közösségi térként funkcionáljon, ahol az egyes tevékenységek egymást erősítik, melyek során esély van arra, hogy közösségek jöjjenek létre. Ez pedig nagy érték volna, hiszen annak ellenére, hogy több civilszervezet, egyesület és egyház működik a községben, tapasztalom a közösségek hiányát, melynek következménye a mentálisan sérült, deviáns emberek egyre nagyobb száma. Ez különösen elgondolkodtató egy falu életében. A hátrányos helyzet, az antiszociális magatartás, a különböző devianciák egyre nagyobb számban jelennek meg a könyvtár használói között. Ezek a problémák adottak, így a könyvtár szociális funkciója is egyre hangsúlyosabb.

Táborfalva kultúrájában vegyesnek mondható, ahhoz, hogy kialakuljon a könyvtárhasználat kultúrája, meg kell találni azokat az értékeket és azokat az igényeket, melyekre alapozva igényes olvasóközönség jöhet létre. Ebben segítséget jelenthet, ha a potenciális felhasználók igényeit feltárva alakítjuk a könyvtár tevékenységét, valamint a már említett egyesületek, klubok elvárásait is figyelembe vesszük a könyvtári munka során.

A könyvtár mindenekelőtt az itt élő emberek szükségleteihez kell, hogy igazodjon. Jelenleg elsősorban információkat, tájékoztatást igényelnek, ismeretszerzést, segítséget a tanuláshoz és csak ezek után a rekreációs funkciót betöltő olvasást. Az állomány kialakításakor is ezeket a szempontokat kell figyelembe vennünk. Kézikönyvek, szótárak, CD-ROM-ok, tanulást segítő könyvek és Internet-hozzáférés. Nem nagy állománnyal, hanem friss, jól összeválogatott állománnyal kell rendelkezünk és lehetőséget kell biztosítanunk online-adatbázisok eléréséhez.

Ehhez természetesen a könyvtárhasználati ismereteket is el kell sajátítaniuk a könyvtár látogatóinak. Erre egyik lehetőség az iskolakönyvtári feladatokban szereplő könyvtárhasználati órák megtartása, illetve az egyes olvasóknak nyújtott segítség a könyvtáros vagy a rendszergazda részéről. Igény esetén külön foglalkozás és tanfolyam is szervezhető Internet-használat illetve könyvtárhasználat tanítására.

A könyvtárhasználat megtanulásának alapfeltétele, hogy rendelkezésre álljon a katalógus illetve az integrált könyvtári rendszer. Ezekkel jelenleg

könyvtárunk nem rendelkezik. Alapvető feladat a rekatalogizálás megvalósítása.

Mindezek alapján a táborfalvi Községi és Iskolai Könyvtár fejlesztésének stratégiai terve a következő:

Jövőkép:

A táborfalvi könyvtár a helyi felhasználói igényeket felismerve színvonalas könyvtári szolgáltatásokat biztosít, helytörténeti gyűjteménnyel rendelkezik.

Küldetésnyilatkozat:

A könyvtár lehetőséget teremt az információhoz és tudáshoz való korlátlan hozzáférésre valamint a település történetének, tárgyi emlékeinek megismerésére, hozzájárul a község önálló arculatának kialakításához.

A 2007-2011. közötti stratégia célok:

1. Az információhoz és dokumentumokhoz való hozzáférés feltételeinek javítása
2. A Községi és Iskolai Könyvtár települési, nyilvános könyvtári feladatkörének bővítése, a közkönyvtári ellátás hatékonyságának növelése, helytörténeti gyűjtemény létrehozása.
3. A helyi igényeknek megfelelő könyvtári állomány létrehozása

Feladatok:**1.**

A 16 ezer kötetes állomány rekatalogizálása, az integrált könyvtári rendszer létrehozása. A feladat elvégzésének megtervezése, időigény, pénzügyi feltételek, munkaerő igény meghatározása, pénzügyi és humán erőforrás biztosítása.

2.

A fenntartó önkormányzat meggyőzése az önálló könyvtárépület, valamint a helytörténeti gyűjtemény létrehozásának szükségességéről, az önkormányzat támogatásnak elnyerése.

A helytörténeti gyűjtemény létrehozásához a népzenei egyesület vezetőjének felkérése.

Tervek elkészítése (önkormányzat, építész, néprajzkutató, könyvtáros).

Pénzügyi erőforrások előteremtése (pályázatok, szponzorok).

Az épület megépítése, átadása.

A könyvtár átköltöztetése, a helytörténeti gyűjtemény kialakítása.

3.

A helyi igényeknek megfelelő könyvtári állomány létrehozásához:

A felhasználói igények felmérése.

Az állomány elemzése.

A fejlesztési feladatok meghatározása (szakterületenként milyen dokumentumok beszerzésére van szükség).

Az állományfejlesztéshez szükséges pénzügyi szükségletek meghatározása.

A pénzügyi erőforrások előteremtése (pályázatok, szponzorok).

A szükséges dokumentumok beszerzése, állományba vétele.

Ezeknek a terveknek a megvalósításához alapvető feltétel a fenntartó önkormányzat támogatása, de meghatározó az a társadalmi, gazdasági, kulturális környezet, amelyben a könyvtár működik. Az elmúlt néhány év tapasztalatai azt mutatják, hogy van igény a könyvtár szolgáltatásaira és kezd kialakulni olyan könyvtárhasználói réteg a községben, akik részéről irodalmi, zenei és más művelődési program, rendezvény iránt is van érdeklődés. Véleményem szerint Táborfalván akkor lehet igényes, kulturált környezetet és életmódot kialakítani, ha az erre hivatott intézmények, egyesületek, szervezetek, egyházak között együttműködés alakul ki az itt élő emberek érdekében. Ehhez feltétel a közszereplők elhivatottsága, szakmai felkészültsége, hitelessége valamint a bizalom légköre.

A könyvtár fejlesztésével a falu lakóinak életminőségét szeretnénk javítani, színvonalas szabadidő eltöltési, önművelési, információszerzési lehetőséget biztosítani. Úgy gondolom, hogy ezzel a könyvtár is erősítheti a falu

megtartó erejét, a könyvtár hozzájárulhat ahhoz, hogy Táborfalva otthonos, barátságos település legyen az itt élő emberek számára.

IRODALOM

Alternatív könyvtári stratégia 2004-2007 Mikulás Gábor (szerk.)

<http://www.gmconsulting.hu/inf/kit/index.html>

Andorka Rudolf : Bevezetés a szociológiába. Budapest : Osiris, 1997.,
662 p.

Arnóth Károly-Vidra Szabó Ferenc (szerk.): A könyvtár szociális funkciója.
Budapest: OSZK-KMK, 1995.

Az 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális
intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről.
Budapest: Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Közművelődési
Főosztálya, 2000., 129-171.p.

Fehér Miklós: Kistelepülések könyvtári ellátása.

In: Könyvtári Figyelő, 2002. 48. évf.3.sz.

<<http://epa.oszk.hu/00100/00143/00042/feher.html>>

Fehér Miklós: Kistérségi ellátás

<<http://www.ki.oszk.hu/3k/valcikkek/valcikkek0502/feher.html>>

Ferenczy Endréné: Gyűjteményszervezés. Budapest : OSZK, 2000., 150 p.

Gereben Ferenc: Olvasás- és könyvtárszociológiai vizsgálatok Magyarországon. In: Könyvtárosok kézikönyve 4. köt., Budapest : Osiris, 2002. 17-46.p.

Gereben Ferenc: A könyvtárhasználati szokások változásai a közművelődési könyvtárakban.

In: Könyvtári Figyelő, 1986. 1. sz.

Gondolatok A könyvtári terület stratégiai céljai 2003-2007 között c. dokumentumról

A KIT Hírlevél 2003. 17. (május 7.) számának melléklete. A szerkesztőséghez eljuttatott vélemények alapján összeállította: Mikulás Gábor

<<http://www.gmconsulting.hu/inf/cikkek/158/index.htm> >

Havas Katalin: A múlt és a jövő között: a jelen. Az elmúlt tíz év és könyvtáros szerepei. In: Könyvtári Figyelő, 46. évf., 2000. 1-2.sz.

Az IFLA és az UNESCO fejlesztési irányelvei, A közkönyvtári szolgálat , közreadó: Könyvtári Intézet, Budapest, 2005.

http://www.ki.oszk.hu/szabalyzatok/IFLA_kozkonyvtariszolgalat_iranyelve_i.pdf

A kistelepülések könyvtári ellátásának helyzete / Zárótanulmány / Fehér Miklós - Mihály Alíz / 2002. augusztus. ([kistelepzarotan020809.rtf](#))

Könyvtárak Pest megyében 2001. Összeáll. Tamási Csilla (Szentendre, 2001.)

Könyvtári ellátás a kistelepüléseken - helyzetkép 2004 / Könyvtári Intézet Szervezés és elemző osztály / 2004. április ([regellatattekont040306.rtf](#))

Könyvtári fejlesztési koncepció a községekben, különösen a kistelepülésen élők számára / NKÖM / 2005. február 9. ([konyvtarfejlesztes0502.rtf](#))

Magyarország megyei kézikönyvei / ... főszerk. ... Kasza Sándor. . [Hatvan] : CEBA K., 1997-2000.

13/1., Pest megye kézikönyve / főszerk. ... Novák László, Kasza Sándor ; a megye és településtanulmányok szerzői ... Asztalos István et al.]. 1998 ([Szekszárd] : Szekszárdi Ny.) . 769 p.

Nagy Attila: Modernizáció: globalizáció, amerikanizáció? Változási tendenciák a hazai olvasási és könyvtárhasználati szokásokban. In: Könyvtári Figyelő, 1997. 3. sz.

Papp István: Az IFLA közművelődési könyvtári irányelvei. In: Könyvtáros, 1987. 10. sz.
573-577. p.

Pest megye könyvtárainak 2004. évi eredményei, Szentendre : PMK, 2005.

Pogány György: „Telekunyhók” a vidék fejlesztéséért In: Könyv, könyvtár, könyvtáros, 1993. 8.sz. p. 67-68.

A regionális ellátás - a kistélepülések könyvtári ellátása. Könyvtár-ellátási Szolgáltató Rendszer. Tervezet / Ramháb Mária / 2004. február
([kszrtervezet.rtf](#))

Sonnevend Péter: Kistérségek könyvtári ellátása

<<http://www.valtozovilag.hu/t365/tux0811.htm>>

Táborfalva <<http://www.taborfalva.hu/>>

TEKE 2001. Pest megye könyvtárainak 2001. évi eredményei, Szentendre: PMK, 2002.

TEKE 2002. Pest megye könyvtárainak 2002. évi eredményei, Szentendre : PMK, 2003.

TEKE 2003 : Pest megye települési könyvtárainak 2003. évi eredményei / Gerber György . Szentendre :Pest Megyei Könyvtár, 2004. 12 p.

Tóth Gyula: A közkönyvtár. In: Könyvtárosok kézikönyve 3. köt., Budapest: Osiris, 2001.
67-101.p.

Tóth Gyula: Az iskolai könyvtár. In: Könyvtárosok kézikönyve 3. köt., Budapest: Osiris, 2001. 155-177.p.

Tóth Gyula: Tévút vagy torzó? 50 éve alapították a körzeti könyvtárakat.
In: Könyvtári Figyelő, 2000. 1-2. sz. 39-64. p.

Vidra Szabó Ferenc: A könyvtárhasználati szokások változásai az utóbbi tíz évben. In: Könyvtári Figyelő, 1997. 1. sz.

Vidra Szabó Ferenc: Rendszertelenül

<http://www.ki.oszk.hu/3k/valcikkek/valcikkek0007/vidra.html>>

MELLÉKLETEK

1. Pest megye tanácsi könyvtárhálózata a VI. ötéves terv időszakában
1981-1985.

Szentendre : Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár, 1986.

p. 6.

2. Merjetek megújulni! A táborfalvi „csoda” In: Pest Megyei
Könyvtáros 2002.,

Szentendre, 45. évf. 1. sz. p. 61-62.

3. A táborfalvi Községi és Iskolai Könyvtár szervezeti és működési
szabályzata

Sorszám	Település	Lakosság	Foglalkozási szakalkalmazottal száma		Könyvtári helyiségek alapterülete / m ² /				Könyvvállomány		Ellátottság kötet/lakos /1985. XII. 31. /	A VI. ötéves tervidőszakban állományba vett kötetek száma	Állománygyarapításra fordí- tott összeg a VI. ötéves tervidőszakban /1000 Ft./	Olvasók száma		Látogatók száma	Kölcsönzött kötetek száma	Rendezvények száma	Költségvetés			
					1980. XII. 31.	1985. XII. 31.	Növekedés a VI. ötéves tervidőszakban	1000 lakosra jutó m ² /1985. XII. 31. /						1980 XII. 31.	1985 XII. 31.				1980 XII. 31.	1985 XII. 31.	Terv 1000 Ft.	Terv
			A VI. ötéves tervidőszakban																			
27	RÁCKEVE	8.299	5	6	287	318	31	38.3	39.582	62.326	7.5	22.031	1128.1	2596	2685	117.546	250.032	495				
	Lórév	356			45	45		123.3	2.016	2.196	6.0	189	10.4	38	46	1.694	4.168	24				
	Makád	1.381			56	56		40.6	3.906	3.321	2.4	393	15.1	264	253	9.178	22.899	29				
	Szigetbecse	1.321			30	30		22.7	3.242	3.169	2.4	466	21.4	156	158	8.431	21.503	32				
	RÁCKEVE ÖSSZ.	11.357	5	6	418	449	31	39.5	48.746	71.012	6.2	23.079	1175.0	3054	3142	136.849	298.602	580	4346.0	430		
28	PÉCEL	11.029	1	2	52	52		4.7	16.609	19.964	1.8	5.390	235.4	863	717	22.810	81.761	80	753.0	67		
29	TÖRÖKBÁLINT	10.579	1	1	130	184	54	17.4	19.206	25.345	2.4	7.583	332.7	1116	983	38.256	114.530	79	1226.4	120		
30	ASZÓD	6.420	3	3	194	230	36	36.0	25.966	37.748	5.9	12.736	633.1	1182	1023	54.071	179.461	147	2449.0	255		
	Domony	1.931			62	30	-32	15.5	4.941	5.358	2.8	417	18.3	180	103	5.827	13.821	41	47.0	2		
	Iklad	1.997		1	44	44		22.0	5.362	6.755	3.4	1.403	67.5	223	225	8.676	24.267	87	75.0	6		
	ASZÓD ÖSSZESEN	10.348	3	4	300	304	4	29.3	36.269	49.861	4.8	14.556	718.9	1585	1351	68.574	217.549	275	2571.0	264		
31	ÖRKÉNY	5.223	1	1	110	145	35	29.6	11.930	15.980	3.2	4.853	215.0	939	1271	42.094	143.889	397				
	Pusztavacs	1.624			50	50		29.4	5.886	6.746	3.9	1.004	60.0	336	320	18.384	35.774	94				
	Táborfalva	3.131			58	58		17.5	7.681	8.653	2.5	1.471	65.0	200	265	12.029	31.813	83				
	ÖRKÉNY ÖSSZESEN	9.978	1	1	218	253	35	25.3	25.497	31.379	3.1	7.328	340.0	1475	1856	72.507	211.476	574	1274.0	142		
32	ÜLLŐ	9.785	2	2	174	174		17.7	17.840	25.091	2.6	9.545	405.3	1532	1559	57.588	187.782	534	1698.0	160		
33	SÜLYSÁP	7.011	1	1	154	154		21.8	13.196	17.756	2.5	5.634	229.8	791	1008	45.759	128.731	326	599.4	58		
	Uri	2.613			36	36		13.7	5.715	7.231	2.8	1.673	67.9	392	426	25.268	106.594	212	53.0	6		
	SÜLYSÁP ÖSSZESEN	9.624	1	1	190	190		19.6	18.911	24.987	2.6	7.307	297.7	1183	1434	71.027	235.325	538	652.4	64		
34	KISKUNLACHÁZA	8.420	1	1	148	148		17.6	22.518	22.223	2.6	4.338	193.8	711	869	51.968	116.213	86				
	Áporka	1.104			30	45	15	41.1	2.969	3.650	3.3	682	30.2	142	97	4.697	10.345	8				
	KISKUNLACHÁZA Ö.	9.524	1	1	178	193	15	20.3	25.487	25.873	2.7	5.020	224.0	853	966	56.665	126.558	94	647.0	63		
35	SZIGETHALOM	9.131		1		108	108	11.8		9.906	1.1	10.056	303.0		808	24.594	37.363	95	253.0	250		
36	ISASZEG	9.120	2	2	85	110	25	12.0	19.976	22.535	2.5	6.221	264.4	912	1092	42.458	133.673	194	962.0	1094		
37	BIATORBÁGY	8.809	1	2	143	137	-6	15.5	21.385	26.657	3.0	6.905	318.9	1057	881	40.319	109.012	156	1328.0	1328		
38	ÓCSA	8.453	1	2	70	256	186	30.4	17.668	23.146	2.7	6.151	249.0	1281	1579	63.118	157.560	349	1176.0	1472		
39	TURA	8.247	2	2	106	106		12.9	23.679	27.887	3.4	5.543	262.4	992	983	58.633	176.043	182	1165.0	1242		
40	DUNAVARSÁNY	5.186	1	1	37	93	56	17.9	12.988	14.800	2.9	4.080	180.7	385	627	17.337	46.406	51				
	Délegyháza	1.854			25	25		13.5	4.697	5.420	2.9	1.292	60.6	181	204	9.784	25.123	27				
	Majosháza	1.023			40	45	5	44.2	4.040	4.389	4.3	1.039	45.3	124	182	4.248	10.400	7				
	DUNAVARSÁNY Ö.	8.063	1	1	102	163	61	20.4	21.725	24.609	3.1	6.411	286.6	690	1013	31.369	81.939	85	933.0	962		
41	BUDAKALÁSZ	7.787	1	1	75	99	24	12.7	15.944	19.753	2.5	6.469	290.0	594	884	24.797	78.972	147	829.0	768		
42	MAGLÓD	7.523	2	2	80	112	32	14.8	18.564	23.417	3.1	5.845	232.7	1502	1539	53.373	163.254	451	1472.0	1456		

HÍREK – ESEMÉNYEK

MERJETEREK MEGÚJULNI!

A TÁBORFALVI „CSODA”

Az alábbi íráshoz a címet én adtam, mivel nagy öröömre szolgált, hogy egy látens állapotban lévő könyvtár, egyszer csak megújul „hamvaiból”, mint a fénixmadár. Remélem mások is kedvet, bátorítást merítenek Borsi Mária szerény ténylező sorából! (a szerkesztő)

2000 októbere óta vagyok könyvtáros Táborfalván, a községi könyvtárban. E Pest megye déli határán lévő fiatal, 50 éves település, létrejötté szorosan kötődik az itt lévő honvédségi alakulatokhoz. Jelenleg kb. 3500 fő lakosainak száma, a községben a legnagyobb problémát a munkahelyek hiánya, az itt élők nagy részének rossz szociális helyzete jelenti. A község könyvtára a művelődési ház egyik helyiségében található, állománya kb. 15 ezer kötet könyv.

Örültem a lehetőségnek, hogy könyvtáros lehetek, mert érdeklődésemhez és végzettségemhez közel álló feladat (népművelés-rosz szakot végeztem az egyetemen). Kezdeti örööm azonban hamarosan aggodalommal változott. A 23 m²-es helyiségben működő könyvtár inkább raktárra, mintsem könyvtárra emlékeztetett, látogatottsága jelentéktelen volt. Kiderült, hogy a könyvek nyilvántartása és az olvasói nyilvántartás rendezetlen, katalógus nincs. Röstelkedtem a körülmények miatt és szerettem volna olyan könyvtárat, ahová szívesen bejönnek a gyerekek, felnőttek egyaránt, ahol a lehetőségekhez mérten színvonalas, korszerű könyvtári szolgáltatást lehet nyújtani, ahol öröm a munka.

A változásra 2001. januárjában nyílt lehetőség, amikor találtam egy olyan pályázatot, melyet a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Kormánybiztossága írt ki az információs társadalom kialakítása érdekében. A pályázatot az önkormányzat támogatásával benyújtottuk és március végén nagy öröömünkre 2 millió Ft vissza nem térítendő támogatást kaptunk, ebből a támogatásból tudtunk venni a könyvtár számára 3 számítógépet, fénymásológépet, szkennert és tintasugaras nyomtatót.

A pályázaton nyert gépek elhelyezése elkerülhetetlenné tette, hogy a könyvtárat nagyobb helyiségbe költöztessük. Június hónap-

ban a művelődési ház 46 nm-es helyiségébe vittük át a könyveket júliusban és augusztusban a teljes állományt leltároztuk, augusztusban megvásároltuk és elhelyeztük a gépeket és szeptembertől új szolgáltatásokkal, új nyitvatartási időben (heti 10 óra helyett heti 21 órában) állunk az olvasók rendelkezésére. A számítógépek biztonságos működtetéséről rendszergazda gondoskodik.

2001. márciusában állománygyarapítási támogatásra pályáztunk a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumánál, melyhez Táborfalva Önkormányzat Képviselő Testülete 200 ezer Ft-ot ajánlott fel, így a Minisztérium ugyanennyi vissza nem térítendő támogatást, plusz 54 ezer Ft érdekltség növelő támogatást nyújtott. Így 2001-ben a könyvtár költségvetésében szereplő 200 ezer Ft helyett 654 ezer Ft-ot fordíthattunk állománygyarapításra.

Örömmel állíthatjuk, hogy a könyvtár látogatottsága megnövekedett, a számítástechnikai eszközök kihasználtsága teljesnek mondható. Nemcsak a gyerekek érdeklődésére számíthat a könyvtár, felnőttek is gyakrabban veszik igénybe a könyvtár szolgáltatásait, az Internetet is (pályázati anyagok kinyomtatására, információszerzésre), igény merült fel a szövegszerkesztő használatára is. Az új technikai felszereltséggel lehetőségünk van a művelődési ház hirdetményeinek elkészítésére, sokszorosítására, a civil szervezetek (nagycsaládosok egyesülete, nyugdíjas klub, kertbarát kör) meghívóinak, írásos anyagainak elkészítésére, sokszorosítására.

Munkámat az önkormányzat támogatta, sok szakmai segítséget kaptam Hliva Gézáné örökényi könyvtárostól. A könyvtár olvasói közül is sokan mellém álltak, a könyvek, polcok költöztetésében segítettek, cserepes virágokat hoztak, hogy minél szebb könyvtárunk legyen. Könyveket, folyóiratokat, társasjátékot ajándékoztak a könyvtárnak. Elmondhatom, hogy öröm a munka, hogy sokan szeretjük ezt a könyvtárat.

Laczkó János polgármester úr a „Mozaik” c. községi lapban 2001. decemberében a következőket írta: „A könyvtár szétszilált állapotát megszüntetve átköltöztettük azt. A pályázati pénzből a tervezett számítógépeket, másológépet üzembe helyeztük. A könyvtáros és segítői soha nem látott példaértékű munkát végzett. Ma az odalátogató olvasók meglepetten és örömmel nyugtázzák a nagy és pozitív változást.”

Táborfalva, 2002. IV. 16.

A Községi és Iskolai Könyvtár szervezeti és működési szabályzata

A könyvtár jövőképe

A könyvtár az információs társadalom, a tudás társadalmának alapintézménye, információt és dokumentumot gyűjtő, feltáró és szolgáltató intézmény.

A könyvtár küldetésnyilatkozata

A könyvtár járuljon hozzá az esélyegyenlőség megteremtéséhez, biztosítsa mindenki számára az információhoz és a dokumentumokhoz történő korlátozás nélküli hozzáférést és legyen alkalmas:

- az állampolgári, jogi szabályozás megismerésére,
- a gazdaság, a piacgazdálkodás kérdéseiben való eligazodásra illetve az ehhez kapcsolódó információk aktív felhasználására,
- segítse mindazokat, akik az oktatás különböző szintjeiben vesznek részt,
- támogassa az egész életen át tartó tanulást,
- járuljon hozzá a kulturális, művészeti terület megismeréséhez és az abban való részvételhez,
- segítse a szabadidő hasznos eltöltését,
- adjon segítséget az írni-olvasni tudás fejlesztéséhez, amelyek az előbbi tevékenységek aktív használatához elengedhetetlenek.

Ezáltal javul az életminőség, a hatékonyság és a gazdasági versenyképesség.

A könyvtár alapadatai

Neve: Községi és Iskolai Könyvtár
Típusa: települési, nyilvános könyvtár és iskolai könyvtár
Címe: 2381 Táborfalva, Iskola u. 7. Pf. 20.
Telefonszáma: 06 29/382-952
E-mail címe: tfkonyvtar@monornet.hu
Alapításának ideje: 1960.
Működési területe: Táborfalva község
Rendeltetésszerű működését szolgáló helyisége: általános iskola (105 m²)
Bélyegzőlenyomatai:

A könyvtár fenntartása, felügyelete

Fenntartó: Táborfalva Község Önkormányzata

A fenntartó biztosítja a tárgyi, anyagi és személyi feltételeket a könyvtár rendszeres, szakszerű és színvonalas működéséhez. Ellenőrzi és figyelemmel kíséri a könyvtár tevékenységét.

1 fő főfoglalkozású könyvtárost alkalmaz heti 40 óra munkaidőben.

Szakmai felügyelet: Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Pest Megyei Könyvtár, Szentendre

(A nemzeti kulturális örökség miniszterének 14/2001. (VII.5.) NKÖM rendelete a könyvtári szakfelügyeletről)

A könyvtár feladatai

A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. Törvény figyelembevételével:

A könyvtár települési, nyilvános könyvtári és iskolai könyvtári feladatokat lát el, ennek megfelelően:

1. gyűjteményét és szolgáltatásait a helyi igényeknek megfelelően alakítja,
2. közhasznú információs szolgáltatást nyújt,
3. helyismereti információkat és dokumentumokat gyűjt,
4. szabadpolcos állománnyal rendelkezik
5. magyar nyelvű kézikönyvekkel, általános segédkönyvekkel rendelkezik,
6. Internet-hozzáférést, fénymásolási, nyomtatási, szkennelési lehetőséget, számítógép-használatot, fax-használatot biztosít, könyvtári órák megtartására ad lehetőséget,
7. CD-ROM állományt alakít ki,
8. a könyvtáros együttműködik a helyi általános iskola pedagógusaival, atalulók számára könyvtári órákat, foglalkozásokat tart, segíti a tanulmányi versenyekre való felkészülésüket,
9. olvasószolgálatban tanácsadó, ajánló, tájékoztató tevékenységet végez, figyelembe véve a műveltség és korosztály szerinti igényeket,
- 10.a könyvtár rendszeresen részt vesz az Országos Dokumentumellátó Rendszerben, a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségére felhívja a könyvtárhasználók figyelmét,
- 11.a könyvtár állományát számítógépes könyvtári program segítségével nyilvántartja, rendszerezi
- 12.a könyvtáros könyvtári munkanaplót vezet, az új könyveket leltári állományba veszi és feldolgozza,
- 13.a könyvtáros éves munkatervet és beszámolót készít, melyet az önkormányzat képviselő-testülete hagy jóvá,
- 14.a könyvtár tevékenységéről, szolgáltatásairól folyamatosan tájékoztat a helyi újságban illetve szórólapokon, a könyvtárhasználati szabályzatot nyilvánosságra hozza,
- 15.a könyvtár állományát 3 éves időszakonként leltározza teljesen vagy részlegesen, de legalább minden második időszaki leltározáskor teljeskörű állományellenőrzést kell végrehajtani (3/1975 (VIII.17.) KM-PM számú együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről).

A könyvtár fenntartása, felügyelete

Fenntartó: Táborfalva Község Önkormányzata

A fenntartó biztosítja a tárgyi, anyagi és személyi feltételeket a könyvtár rendszeres, szakszerű és színvonalas működéséhez. Ellenőrzi és figyelemmel kíséri a könyvtár tevékenységét.

1 fő főfoglalkozású könyvtárost alkalmaz heti 40 óra munkaidőben.

Szakmai felügyelet: Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Pest Megyei Könyvtár, Szentendre

(A nemzeti kulturális örökség miniszterének 14/2001. (VII.5.) NKÖM rendelete a könyvtári szakfelügyeletről)

A könyvtár feladatai

A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. Törvény figyelembevételével:

A könyvtár települési, nyilvános könyvtári és iskolai könyvtári feladatokat lát el, ennek megfelelően:

1. gyűjteményét és szolgáltatásait a helyi igényeknek megfelelően alakítja,
2. közhasznú információs szolgáltatást nyújt,
3. helyismereti információkat és dokumentumokat gyűjt,
4. szabadpolcos állománnyal rendelkezik
5. magyar nyelvű kézikönyvekkel, általános segédkönyvekkel rendelkezik,
6. Internet-hozzáférést, fénymásolási, nyomtatási, szkennelési lehetőséget, számítógép-használatot, fax-használatot biztosít, könyvtári órák megtartására ad lehetőséget,
7. CD-ROM állományt alakít ki,
8. a könyvtáros együttműködik a helyi általános iskola pedagógusaival, atalulók számára könyvtári órákat, foglalkozásokat tart, segíti a tanulmányi versenyekre való felkészülésüket,
9. olvasószolgálatban tanácsadó, ajánló, tájékoztató tevékenységet végez, figyelembe véve a műveltség és korosztály szerinti igényeket,
- 10.a könyvtár rendszeresen részt vesz az Országos Dokumentumellátó Rendszerben, a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségére felhívja a könyvtárhasználók figyelmét,
- 11.a könyvtár állományát számítógépes könyvtári program segítségével nyilvántartja, rendszerezi
- 12.a könyvtáros könyvtári munkanaplót vezet, az új könyveket leltári állományba veszi és feldolgozza,
- 13.a könyvtáros éves munkatervet és beszámolót készít, melyet az önkormányzat képviselő-testülete hagy jóvá,
- 14.a könyvtár tevékenységéről, szolgáltatásairól folyamatosan tájékoztat a helyi újságban illetve szórólapokon, a könyvtárhasználati szabályzatot nyilvánosságra hozza,
- 15.a könyvtár állományát 3 éves időszakonként leltározza teljesen vagy részlegesen, de legalább minden második időszak leltározáskor teljeskörű állományellenőrzést kell végrehajtani (3/1975 (VIII.17.) KM-PM számú együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről).

A könyvtár gazdálkodási rendje

A községi és iskolai könyvtár szakmailag önálló, részben önállóan gazdálkodó létesítmény, ennek megfelelően a könyvtáros a fenntartó önkormányzattal együttműködve tervezi meg az éves költségvetést, melyet a képviselő-testület hagy jóvá.

Gyűjtőköri szabályzat

A könyvtár gyűjti az általános gyűjtőkörű könyvtárak törzsanyagát, az általános iskolai könyvtárakba javasolt dokumentumokat, gyermek és felnőtt szép- és szakirodalmat, a kézikönyvtár és a segédkönyvtár dokumentumait (kizárólag magyar nyelvű dokumentumokat).

Valamennyi dokumentumot 1 példányban gyűjt, kivéve a kötelező szépirodalmat, ezt 1-10 példányig.

Dokumentumtipológia szerint: könyvet és CD-ROM-ot gyűjt.

A könyvtár gyűjti Táborfalva helyismereti dokumentumait, ezek archiválandó, nem selejtezhető dokumentumok.

A könyvtár állományát a Könyvtárellátó Közhasznú Társasággal kötött éves szerződések szerint, illetve könyvesbolti, könyvterjesztői vásárlások útján gyarapítja. Könyvadományokat is elfogad.

A könyvtáros a könyvtári állományt leltárkönyvben tartja nyilván, illetve elektronikus könyvári katalógust készít.

Könyvtárhasználati szabályzat

A községi és iskolai könyvtár szerepel a nyilvános könyvtárak jegyzékén, tagja lehet bárki, aki a könyvtárhasználati szabályzatot betartja.

A könyvtár használata ingyenes, beiratkozási díj nincs.

Beiratkozáskor az olvasónak az alábbi adatokat kell közölnie és igazolnia:

név, anyja neve, születési helye, ideje, lakcíme, személyi igazolványának száma.

A személyes adataiban történt változást köteles bejelenteni a könyvtárnak.

A könyvek kölcsönzési ideje 3 hét, ez kérésre legfeljebb még 2 alkalommal meghosszabbítható 3-3 hétre. Alkalmanként 5 db könyv kölcsönözhető.

Az elveszett vagy megrongálódott könyvek forgalmi értékének kétszeresét szedjük be, melynek összegét a könyvtáros állapítja meg. A befizetett összegről a könyvtáros nyugtát ad.

A kézikönyvtár könyvei csak helyben használhatóak.

A folyóiratok nem kölcsönözhetőek.

A könyvtárba ételt, italt behozni tilos.

Kérjük a mobiltelefonok használatának mellőzését.

A könyvtár egyéb szolgáltatásait bárki igénybe veheti az alábbi használati díj ellenében

-számítógép használata		100.- Ft/óra
-Internet használata		120.- Ft/óra
-fénymásolás fekete-fehér	A4-es old.	10.- Ft/ old.
	A4-es old.dupla	15.- Ft/ old.
	A3-as old.	20.- Ft/ old.
	színes: megegyezik a színes nyomtatás árával	
-nyomtatás	fekete-fehér szöveg	20.- Ft/old.
	fekete-fehér kép	150.- Ft/old.
	fekete-fehér szöveg színes elemmel	70.- Ft/old.
	színes szöveg	90.- Ft/old.
	színes kép, normál A4	300.- Ft/old.
	színes kép, fotominőség A4	450.- Ft/old.
	fekete-fehér, fotominőség A4	350.- Ft/old.
-szkennelés		30.- Ft/db
-fax küldés		50.- Ft/old.
fogadás		50.- Ft/old.

Internet- és számítógép-használati szabályok:

1. Az Internet 14 éves kor alatt csak felnőtt felügyelettel használható.
2. Az Internet használatához előjegyzést felveszünk.
3. Géphasználat közben nem szabad egymást zavarni a munkában.
4. A gépi beállítások nem változtathatók meg (asztal, képernyő, stb.).
5. A nem legális tartalmak letöltését nem engedélyezzük, saját adattároló (CD, CD-ROM, CD-R, pendrive és floppy) nem használható.
6. Életkornak nem megfelelő és a művelődési intézmény szelleméhez méltatlan lapok nem tölthetők le.
7. Anyagi felelősség terheli a géphasználat bármilyen rongálódás esetén.
8. A könyvtár számítógépei elsősorban nem játékprogramok működtetését szolgálják, céljuk az információhoz való hozzáférés, a művelődést, tanulást segítő CD-ROM-ok, programok biztosítása.
9. Ha a felsorolt szabályok közül valamelyiket megsértik, az a géphasználatról való eltávolítást eredményezi.

A könyvtárban lévő társasjátékok helyben használhatóak.

A könyvtár nyitva tartása

Hétfőn, szerdán és pénteken délelőtt iskolakönyvtári feladatokat lát el a könyvtár.

Nyilvános könyvtári nyitva tartás (heti 21 óra):

hétfő	13-19 óra
szerda	13-18 óra
péntek	13-19 óra
szombat	8-12 óra

Táborfalva, 2006. február 1.

Borsi Mária
könyvtáros